

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Expoziția doamnei Cosma.

Sibiu, 13 Martie n.

Cine a urmărit evoluția noastră supt toate raporturile în cei din urmă zece ani, își va fi dat seama, că aceasta epocă de desvoltare să reliefează de altele, prin nota sa specific națională. Curentul românesc, care a fost preconizat pe tărîmul literar acum sunt zece ani, prin marii scriitori ai neamului nostru, a început să pătrundă și în celelalte câmpuri de manifestare a vieții noastre, așa, încât astăzi, ideea națională, ca idee conducătoare, este considerată drept o dogmă, nu numai folosită, dar și necesară și foarte logică. Căci e limpede adevărul, că diferitele formațiuni etnice nu se pot susține la suprafață, decât prin o civilizație, care concentrează în sine tot prisosul de energie al acestui popor și exprimând sufletul lui deosebit, prin bogăția creațiilor și averilor ce este în stare să le producă. Un popor va sta cu atât mai sus pe treapta civilizației adevărate, cu cât alcătuirile vieții sale naționale specifice vor purta mai distinct nota frumosului etern, menit să ducă mai departe și să înalțe evoluția culturii universale.

Pentru cultul acestui frumos stă la îndemâna omenirii arta cu toate mijloacele ei. Atât operele de proză literară, cât și poetice, sculptura, pictura și muzica, se hrănesc prin reprezentanții lor de seamă din elemente naționale, elemente cari vor fi obiectivate, ca nuanțe ale unui suflet specific.

Ne gândim, firește, la neamul nostru, când facem această constatare, pe care e în măsură s'o verifice întreaga noastră viață sufletească a anilor din urmă. Din câmpul artelor, ideea națională a trecut și pe teren economic, comercial și industrial. Astăzi ea preocupă deocamdată numai cărturărirea, îndată

însă ce ea cu ajutorul presei și a întinsei propagande ce are să se facă va pătrunde și în conștiințele adormite ale masselor, va trebui să biruiască.

În această operă, atât de folosită și înțeleaptă, concursul damelor române e de cea mai mare necesitate. Iar în domeniul industriei casnice el este deadreptul hotărâtor. E o datorie din cele mai mari aceea de-a păstra cu sfințenie comorile moștenite dela înaintași și a le trimite îmbogățite urmașilor. În toate aceste lucruri se ascunde pare-că o parte din sufletul, din credința, din zbuciumul și iubirea lor, și din acest motiv păzirea și perfecționarea lor conștientă să înfățișează pentru noi ca o supremă poruncă și problemă eternă. Împlinirea acestei înalte îndatoriri va fi pentru noi cu atât mai plăcută, cu cât în această moștenire putem să descoperim urme de calități distinse, cari numai din bogăția unui suflet superior pot răsa. Cu deosebire industria casnică este acel teren, unde ni s'a oferit prilejul, să găsim surprise sufletești, însușiri artistice nebănuite la femeile române. Îndată ce s'a observat aceasta, interesul pentru toate obiectele eșite din mâna țărancelor noastre supt raportul industriei de casă a început să fie tot mai viu și mai stăruitor. Astfel încă la 1881 s'a aranjat în Sibiu o expoziție industrială de cătră „Reuniunea de agricultură”, căreia ia urmat aceea din 1902, foarte bine izbutită. Reuniunea meseriașilor din Sibiu a alcătuit apoi în 1905 un Album de cusături și țesături românești, sub conducerea dlui prof. Comșa, care ca început este din cele mai bune, deși implică scăderi, din punct de vedere practic.

Cel mai mare merit însă, în desgroparea și popularizarea acestei arte țărănești, îl are de sigur familia Cosma. Cultul artelor s'a făcut aici totdeauna c'o iubire și înțelegere caldă.

Inteligența distinsă, gustul artistic subtil al doamnei Cosma, acompaniat de-o adâncă dragoste pentru tot ce este românesc, a înțeles curând că în cusăturile și țesăturile țărancelor noastre e o mare și neprețuită bogăție, nu numai ca originalitate, dar și ca talent de compoziție și execuție. Dsa a început să facă o întinsă propagandă pentru adunarea acestor obiecte, din toate colțurile țării, scăpându-le de peire și trezind în măsură deosebită dragostea pentru ele. În 1906 a aranjat la expoziția din București pavilionul etnografic transilvănean, atât de mult lăudat de cei cari l-au văzut. Cu acest prilej doamna Cosma s'a afirmat ca o admirabilă cunoscătoare a artei țărănești din toate colțurile păământului românesc. N'a rămas însă la această recunoaștere, de sigur frumoasă, însă cu nuanță personală. A fost convinsă, că e o mare datorie națională trezirea sentimentelor de iubire și prețuire a acestei arte în conștiința publicului nostru. Și pentru așa ceva era nevoie de-o muncă sistematică. A făcut deci lungi și costisitoare călătorii într'un lung șir de ani prin Ardeal și Ungaria, adunând adeseori cu multă greutate obiecte de industrie casnică prețioase și pline de frumseți. Apoi domnișoara Minerva Cosma a compus după această colecție un splendid album cu modele de țesături și cusături românești, care a adus foarte bune servicii damelor noastre și prin practicitatea lui, într'u cât marcate fiind și firele, modelele puteau fi ușor copiate. Și pentru a înlesni și mai mult popularizarea acestor motive, dșoara Minerva Cosma le-a editat și în câteva caiete ieftine. Ele în adevăr se pot găsi astăzi prin toate satele noastre, spre deosebire mângăiere a autoarei și spre marelui noroc al artei noastre naționale. Dna Cosma însă nu s'a oprit aici. Dsa, care a făcut atâtea lucruri frumoase, cari îi vor eternisa numele în pa-

ginile istoriei culturii noastre artistice, sociale și naționale, a mers mai departe pe terenul faptelor. După înființarea mesei studenților, școlii de menaj, a pus la cale și o școală de industrie, care să fie o biserică a artei noastre românești. Tot ceea ce să lucră aici de eleve, e pur național. E o mare binefacere această școală, ale cărei eleve, după ce ies de aici, au să devină tot atâtea răspânditoare și ocrotitoare ale industriei naționale.

Drept modele pentru obiectele ce să execută aici servește bogata și aleasa colecție a doamnei Cosma. E o imensă comoară această colecție, care ar putea fi un titlu de mândrie superioară, nu pentru o familie, ci pentru o instituție, sau un popor chiar.

Pentru a da un nou prilej publicului românesc și străin să se convingă de talentul și gustul artistic fin al femeilor noastre dela sat, dar și pentru a contribui la cultivarea acestei minunate arte naționale, dna Cosma și a expus în patru camere din locuința proprie tot ce a adunat cu mari cheltuieli de bani, timp și inteligență, din domeniul artei țărănești.

*

Vom da acum în cele următoare o scurtă descriere a acestei splendide expoziții, care ofere ori cărui spirit inteligent cele mai delicioase revelații artistice.

În camera primă: albumule originale de țesături și cusături ale dșoarei Minerva Cosma. Ochiul vizitatorului se oprește asupra țesăturilor în mătăsă, perinițe, garnituri de roșii, ridiole, aranjate în grupuri și lucrate în culori de toată armonia. Aceste țesături sunt executate în Făgăraș, sub conducerea doamnei Dr. Șerban, care are meritul compunerii colorilor și motivelor, tot după albumul dșoarei Minerva Cosma. Pe o mătăsă se vede o admirabilă mapă de soris, lucrată în a-jour-ul cel mai fin și o artă în adevăr surprinzătoare, de dșoara Virginia Podoabă, conducătoare școlii de industrie.

Tot atât de frumoasă este o ouvertură de pat, broderie în culori pe stofă ză compusă și lucrată în a-jour de dom-

dragoste și pe mine, iar pentru biserică au făcut și jertfit totul.

Tot în decursul anului 1910 la stăruința pâr. S. Mălăian din Indiana Harbor Ind. în 8 Maiu, credincioșii noștri din Indianapolis înființează parohia „Constantin și Elena”, iar în 22 August cumpără o biserică veche, la care vreme scurtă a slujit pâr. Octavian Petra din Ibănești, sosit în America în 25 Aprilie 1911.

În 26 Iunie (1910) s'a sfințit biserica cu hramul „Pogorârea duhului sf.” din Garry Ind., a cărei peatră fundamentală s'a pus tot de pâr. Simion Mihăilă în 22 Oct. 1909.

Dintre toate bisericile noastre, aceasta pare a fi cea mai puțin viitor, pentru că e la o distanță mare de oraș, clădită pe niște loturi gratuite dela o companie de pământuri, care urmărește scopul de a concentra pe Români undeva afară de oraș. Tot cu acest scop a dăruit și primarul orașului însemnata sumă de 5 sute de dollari. Avem apoi aicea un element cam disordonat, câțiva cărciumari și câțiva speculanți, cari folosesc de mijloc pe niște călugări vagabonzi din Moldova, spre a face câștiguri prin biserică, cum era cândva și în Cleveland O. (Va urma).

FOIȘOARĂ.

Românii din America

de preotul I. Podea.
(Urmare).

Stările în parohiile noastre erau mizerabile. În Cleveland, biserica în urma furturilor și delapidărilor (5 mii dollari) a ajuns la licitație, dar a fost răscumpărată de „Clubul religios: Legea strămoșască” pe care l-am înființat în 19 Noemvrie. La înființarea acestui club, care de prezent înlocuiește fosta parohie, am grijit chiar dela început ca cărciumarii, cari au adus odată biserica la ruină, să fie escluși cu totul. Astfel mi-a succed, ca să adun laolaltă tot ce avea Clevelandul mai bun. Inceputul cu încetul s'a liniștit toată gâlceava, iar colectele și darurile la finea lui Maiu au trecut peste suma de cinci mii dollari, din cari s'a plătit o bună parte din datoria bisericești s'a regulat, s'a înfrumusețat biserica, așa că astăzi este cea mai frumoasă biserică din toate câte avem acolo.

Dar dacă în Cleveland era așa, nici în celelalte parohii nu era mai bine. În Jounstown O. o ceartă grozavă între cre-

dincioși, — 40 dollari bani gata și o datorie de câteva sute de dollari. În So. Sharon e vândut lotul, pe care pâr. Scorobetiș îl aflase cumpărat, și ceartă. În Alliance O. iarăși ceartă și 40 dollari. Parohia din Erie Pa. avea 200 dollari, Martins-Ferry O. 200 dollari, Newark O. o casă frumoasă de rugăciuni, cu o mică datorie.

Nu mă pot lăuda că în toate parohiile acestea aș fi făcut minuni, și nici nu mi se cade; am făcut însă în tot locul atâtea, cât am putut. În timpul cât am administrat parohiile din Erie, Alliance și Martins-Ferry în tot locul s'au cumpărat intravilane pentru zidiri de biserici. În Martins-Ferry cu 850 de dollari, în Erie cu 1200 doll., în Alliance O. cu 600 dollari, toate la poziții destul de bune. Puțin de tot s'a mai făcut și în Newark O., nimic în So. Sharon, unde la începutul anului 1910 se alege de preot M. Balea. De data asta dă dovezi de o seriozitate și voință tare, care până aicea îi lipsea. Cu mână de fer se apucă de reorganizarea parohiei, colectează în toate părțile și în ziua de 15 Maiu sfințește peatra fundamentală — pe lotul cumpărat cu patru ani mai înainte, — iar în 16 Oct. sfințește biserica, cu hramul „Sf. Cruce”.

Durere însă, că acest preot nici aici

nu s'a putut simți bine timp mai îndelungat; demisionează în mai multe rânduri, până când la cererea credincioșilor noștri de acolo sosește pâr. Ilie Pop din Ludoș, care de prezent conduce aceea parohie.

În același timp, parohia „Sf. Treime” din Jounstown O. înființată la îndemnul meu în 10 Ianuarie 1910, merge cu pași repezi înainte. Urmând sfatul și exemplul dat, credincioșii noștri jertfesc mai mult de cât s'ar crede, așa, că încă în primăvară cumpără un lot în valoare de 2500 dollari, în cea mai frumoasă stradă. În 28 Septembrie se sfințește piatra fundamentală, iar în 30 Aprilie 1911 biserica, după formă cea mai românească biserică.

Câtă însuflețire a fost între credincioșii noștri, dovedește faptul, că în acest scurt timp, fără a bate pe la ușile altora au colectat numai ei între ei șapte mii de dollari, așa că astăzi mai este numai o datorie de tot neînsemnată.

Aceasta este cea mai mare mulțămire sufletească a mea, că într'un oraș ca Jounstown-nul, unde era stâns tot simțul de jertfă, am putut face din credincioșii noștri adevărați robi ai bisericești, cari în schimbul dragostei și ajutorului material și moral ce le-am dat, totdeauna m'au întimpinat cu multă

nișoara Minerva Cosma. E o muncă plină de artă neîntrecută. Simpatică e garnitura de masă pentru 6 persoane, lucrată în motive originale de niște țărânce din Vascaul Bihorului, sub conducerea dnei Cosma din Vascau.

E tot lucru de mână, care a durat doi ani de zile. Stofă pentru ornate bisericesti, țesută în argint veritabil și galben deschis de câtră școala de industrie. O stofă princiară. Tot aici se văd un rând de haine preoțești superbe, țesute în mătăsă de culoare lilasie. El a fost cumpărat în preț de 1000 cor. de niște săliștence și dăruite simpatieiului și laboriosului nostru protopop Lupuș din Săliște. Preoțimea noastră are marea datorie să-și comande aici ornatele sfinte, abandonând firmele străine și spurcăciunile de jidani, cari își bat joc de conștiința noastră. Consistorul nostru ar face un lucru nespuse de euminte, indemnând și obligând chiar preoțimea, să poarte ornate lucrate în motive românești.

Tot sub îngrijirea doamnei Șerban sunt lucrate mai multe covoare și perdele în aleșturi, colorii deschise pastel, draperii în colorii vechi. Școala de industrie încă are o seamă de covoare, între cari anul în colorii verde oliv, altul pentru balanșoare etc. tot în motive românești.

Podoaba acestei camere o face însă colecția de vre-o 150 de conciuri din Bănat, cari reprezintă o mare valoare, nu numai prin vechimea lor de peste 100 ani, ci și prin bogăția și variația motivelor, a colorilor și combinarea lor într-o execuție atât de frumoasă.

Urmează învălitori de cap din jarul Brașovului, vre-o 50 de oprage și șorțe din Banat, lucrate în aur și argint, după splendide motive vechi. Marea valoare a expoziției doamnei Cosma se accentuează în această minunată colecție de conciuri și oprage bănățenești. Tot aici se văd ouiere cu ulcioare și farfurii vechi, furci orestate cu multă măiestrie, un almaru vechiu de peste 200 ani, la mijloc cu o iconiță, scaune în stil românesc cu progravură. Păreții și colțurile împodobite cu broderii și galoane vechi.

Camera a doua este exclusiv bănățenească și intrând în ea ai senzația că te găsești într-o biserică, a cărei pictură murală veche, ținută în colorii discrete, îți scoboară în suflet pace și liniște. Covoare vechi în colorii vegetale. Dominează roșul închis, vântat, verde și alb, tot nuanțe de colorii liniștite. O masă în mijloc este acoperită de vre-o 150 de oprage și câtrinte deosebit de frumoase. Două farfurii de cositor, vechi din veacul al XVII-lea, completează atmosfera această de tămaie și smirna.

În opoziție cu cea anterioară, camera a treia are caracter ardelenesc. Aici găsim leșniute, ștergare, între cari unul din Sebeșul-de-aus o'v vechime de 200 ani, oulmi, câtrinte din Sebeș, Orăștie, Munții Apuseni, fețe de masă, căpătâie cu motive, vechi țesute în colorii, icoane, blidar din Rășinari, furci, ploști de lut și lemn, cămeși din toate colțurile locuite de Români: din Toplița, Bran, Râșnov, Turcheș, Cluj, Câmpeni, Poiana, Ilimbav, Mercheș, Rodna, casute tot numai cu aul și în formă de a-jour pe pânză ordinară, ceea ce face, ca o astfel de muncă să fie foarte migăloasă și foarte greu de executat. Un nou prilej pentru a admira răbdarea, istețimea și gustul țărâncelor noastre. Tot aici dăm peste ulcioare de lemn și lut, lăzi vechi, scaune, pomeselnice, ouă încondeiate, un toc pentru praf de pușcă din veacul XVII-lea ș. a.

Vizitatorul trece acum prin un coridor împodobit cu cojoace din Săliște și câtrinte din Bistrița și Orăștie cu flori în verde discret și foarte simpatice.

Camera ultimă are blidare din Săliște și Rășinari, ulcioare foarte vechi, almaru, lavită țărâneasă, culme din Rășinari, peste 70 de oprage, 5 șorțe, 2 ouverturi de pat, peste 20 ștergare, 3 broboade, 10 decorative, 3 pieptare de postav, pânză din Sălișt-nou, 4 cămeși din Eșica-română, 2 cămeși din Ciocova, 1 cămașă de lângă Caransebeș, poale brodate din Sasca, cămeși cu poale din Buziaș și Jebel, una brodată cu fir, cămeși bărbătești cu pantaloni din Sasca și din Buziaș, un brâu foarte vechiu din Ciocova. Tot obiecte din cele mai alese, lucrate cu multă artă și gust rafinat.

Schitărea aceasta, făcută în fuga condeiului, e în măsură să ne dovedească, câtă bogăție cuprinde expoziția dnei Cosma, adunată cu mari jertfe de bani și tot atâtă inteligență. Privirea obiectelor confecționate ne descopere din nou talentul și gustul de o rară fineță al țărâncelor noastre, care a stors admirarea chiar și a străinilor, atât de egăroiți în împărțirea laudelor când e vorba de neamul nostru. E o imperioasă datorie pentru toți intelectualii noștri, să aprecieze aceste calități distincte, încurajând și sprijinind prin toate mijloa-

cele perfecționarea artei noastre românești. În primul rând vin cânturarii dela orașe, apoi cei dela sate, unde fiecare preotească, soție de notar și învățător, ar trebui să-și facă un mic atelier, cultivând motivele românești și dragostea pentru ele în rândurile țărâncelor noastre. Numai prin muncă sistematică se poate săvârși o operă cu folos real pentru cultura noastră națională.

Doamna Cosma, prin personalitatea sa excepțională, poate servi ca o perpetuă pildă deosebit de frumoasă tuturor dămelor noastre în împlinirea îndatoririlor câtră cultura și neamul nostru. Dă ea este un simbol, o sinteză a muncii ideale și însușite, care a adus îndelungate roade în curs de câteva decenii pentru cultura și arta românească. Figura D-sale luminoasă va trăi totdeauna în conștiința superioară a neamului, încunjurată de aureola recunoștinții înțeleghătoare a celor ce ne urmează.

Cercetarea expoziției e una din rarile plăceri artistice ce ni se pot oferi. Să mulțămim doamnei Cosma din tot sufletul, că ne-o dă.

Din România.

Investirea înaltpreasfinț. Mitropolit-Primat Conon și a Preasfințitului Episcop Nicodim.

(Fine).

La rândul său, Preasfinția Sa, Nicodim, Episcopul Hușilor înainteză asemenea în fața M. S. Regelui și rostește următoarea cuvântare:

„Sire!

Seauul episcopal al eparhiei Hușilor devenind vacant prin trecerea titularului — I. P. S. Conon — la vrednicia de Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Primat al țării, marele colegiu electoral prin votul său dela 18 Februarie a. c., a ales pe smerenia mea pentru acel seau episcopal. În urma acestui vot, eu sfială m'am apropiat acum la tronul M. V., și M. V. potrivit datinilor străbune a binevoit a-mi încredința toleagul pastoral al Eparhiei Hușilor, ca simbol al autorității duhovnicești.

Simbolul acesta este cum se poate mai potrivit pentru actul ce se îndeplinește astăzi cu mine, pentru că el nu numai că închipuește autoritatea pastorală cu care Dumnezeu și națiunea mă investesc astăzi prin augusta mână a M. V., ci-mi arată și greutatea vredniciei episcopale, datorile felurite unite cu ea și întreaga linie de purtare ce trebuie să urmez în chemarea mea de păstor sufletesc.

Păstorului de oi nu-i este îngăduit a se da la odihnă fără grije, ci ziua și noaptea trebuie să străjuiască și să vegheze împrejurul turmei sale povățuind-o la pășune bună și la apă sănătoasă și întru îndeplinirea chemării sale singurului sprijin este toleagul păstoresc. Afară de aceasta păstorul poartă toleagul nu pentru a-l ridica asupra oilor sale, ci pentru a feri și a apăra turma de fiarele rapace și de rău făcători.

De aici urmează învățătura, că eu, păstorul de suflete sprijinit pe acest toleag sunt dator să veghez neadormit împrejurul turmei cuvântătoare ce mi se încredințează spre păstorie, a'o povățuiesc la pășune sănătoasă și la izvoarele apelor datătoare de viață ale învățăturilor evanghelice, a'o ferez de pășunele și apele otrăvite ale superstițiilor, rătăcirilor și învățăturilor mincinoase și a'o apăr de lupii răi ai viciilor și patimilor ce se vor încerca a'o sfășie.

Crucea, care încoronează acest toleag îmi arată că eu, întru îndeplinirea chemării mele trebuie să fiu pururea însușit de credință vie și nestrămutată în Dumnezeu și să îmi fac datoria față de turma cuvântătoare ce mi se încredințează până la jertfă de sine, urmând pilda Marelui Arhiepiscop și Începătorul păstorilor — Domnul nostru Iisus Cristos — care a zis despre sine: „Eu sunt păstorul cel bun, și păstorul cel bun sufletul său își va pune pentru oi“.

În sfârșit cei doi șerpi din preajma crucii, amintindu-mi sfatul dat de Cristos Mântuitorul ucenicilor săi, când i-a trimis la propovăduire: „Fiți înțelepți ca șerpii și blânzi ca porumbeii“, îmi însușă învățământul prețios, că în lucrările mele pastora le trebuie să fiu cu prudență, cu bună chibzuință și cu blândețe.

Iată, Sire, ce ougete, ce simțăminte și ce învățăminte trezește în sufletul și mintea mea simbolul reprezentat de toleagul păstoresc ce mi-ați încredințat și făgăduiesc M. V., că le voi urma cu sfințenie.

De asemenea făgăduiesc M. V., că povățuit de învățăturile Sf. Scripturi și ale Sf. Tradițiuni, de sfaturile primite dela Părinții mei duhovnicești — fericitul Mitropolit al Moldovei Iosif și actualul I. P.

S. al Moldovei Pimen, — precum și de pildă de păstorie lăsată de ilustrii ierarhi, cari s'au perindat în cursul veacurilor pe seauul episcopal al episcopiei Hușilor, voi căuta să sădesc în păstoriile mei virtuțile creștinești, iubirea de țară și de neam, supunerea la legi, ascultarea de autorități, dragoste de devotament câtră M. V. și câtră augusta noastră dinastie.

Mă voiu sili de asemenea să lucrez, ca poporul să fie din ce în ce mai bine pregătit și pentru întimpinarea nevoilor vieții de toate zilele, căci și aceasta este datoria bisericii și a păstoriilor ei.

Mulțămesc cu supunere M. V. pentru încrederea ce mi-ați arătat, binevoind a confirma alegerea mea și a mă întări în vrednicia de episcop, și în semn de recunoștință voi ruga pururea pe Dumnezeu pentru sănătatea și îndelungata înziliră a M. V.

Să trăiască M. V. Regală!

Să trăiască M. Sa Regina și întreaga voastră augustă familie.

Să trăiască România!

După cuvântările ambilor prelați, M. S. Regele se scoală de pe tronul regal și răspunzând cuvântărilor noilor prelați le ține următoarea cuvântare:

„Înaltpreasfințite părinte!

Glasul marei adunări ridicând pe înaltpreasfinția Ta pe seauul mitropolitan al Ungro-Vlahiei, cu deosebită mulțămire și am încredințat toleagul arhipăstoresc cu semn vădit al stăpanirii duhovnicești.

Sigur fiind, că înaltpreasfinția Ta depurarea vei fi însușit de sfânta datorie și de însemnata chemare, ca primat al României și președinte al sinodului, simt o adevărată bucurie că, după un lung șir de ani ca profesor, ca arhiepiscop și ca episcop de Huși, ai ajuns la cea mai înaltă treaptă a bisericii autocefale române. Cinstea este mare și mai mare răspunderea. Cunosc înaltele Tale însușiri și bunătatea sufletului înaltpreasfințit Tale și știu, că pătruns de această răspundere vei păși pe scară mitropolitană cu aceeași răvnă ca și până acum, spre a răspândi simțământul de evlavie și de iubire de patrie, sădind în sufletul norodului credința și frica de Dumnezeu.

Neîntitul sprijin și via mea simpatie vor însoți pe înaltpreasfinția Ta în munca pentru binele și mărirea bisericii, acest stâlp puternic al statului și al națiunii.

Din toată inima doresc să fi condus în împlinirea sfintei tale chemări de duhul creștinesc al păcii. Dea Domnul să păstorești mulți ani în deplină sănătate pe seauul mitropolitan al Ungro-Vlahiei și primat al României.

Mulțămesc din suflet pentru cuvântarea înaltpreasfințit Tale plină de simțiri înalte și patriotice, cum și pentru caldă urări ce ne aduceți Reginei, mie și familiei mele, care de sigur vor fi bine cuvântate de Atotputernicul, pe care îl rog să ocrotească până în veac scumpa noastră patrie.

Preasfințit episcop al Hușilor!

Cu vie mulțămire am încredințat Preasfințit Tale cârja pastorală, întărindu-te în seauul episcopal al Hușilor.

Munca desfășurată cu vior al sfintei mitropolii din Iași, sub înțeleaptă conducere a I. P. S. Mitropolit al Moldovei, precum și cuvântările și publicațiile pentru buna sporire a simțământului religios, te-au ridicat la această înaltă demnitate și nu mă îndoiesc, că vei fi vrednic de încrederea ce ți s-a pus în P. S. Ta.

Veți cârmui o eparhie, care are un însemnat trecut istoric, dând bisericii mulți mitropoliți, ale căror nume au rămas neuitate în istoria națională.

Aici a păstorit Mitrofan, acel harnic ucenic și ajutor al marelui Dosoftei al Moldovei pentru tipărirea cărților bisericești, care ajungând episcop la Buzău a muncit cu atâta răvnă la înlocuirea cărților de slujbă slavonă prin cărți în limba română.

P. S. Ta ai marea cinste de a fi urmașul Primatului României, care lasă amintiri neuite în eparhia Hușilor, mulțămite silințelor sale neobosite pentru bună stăruie și înzestrarea sfințelor lăcașuri bisericești.

Am deplina încredere, că P. S. Ta vei pădori cu blândețe și cu toată osărdie, îndreptând și povățuind pe toți credincioșii pentru pace, sufletescă lor mântuire, și pentru împlinirea datoriei câtră biserică și țară.

Nădăjduiesc, că cuvintele bine simțite ce mi-ai adresat și pentru care mulțămesc călduros, se vor împlini cu ajutorul lui Dumnezeu.

Îți urez ani mulți și fericite pe seauul episcopal al Hușilor“.

Solemnitatea investirii s'a terminat la orele 12 și jumătate și Înălții Prelați au fost duși cu cortegiu de onoare și în trăsuri regale îndărăt la Mitropolie, unde a avut loc recepțiunea. A vorbit Mitropolitul Pimen din Iași, ministrul de culte C. C. Arion, noul Mitropolit-Primat Conon, Episcopul Nicodim și alții.

Înmormântarea profesorului Dr. Ioan Borgia.

Eri, Marți, la orele 2 s'a făcut înmormântarea mult regretatului și de toți deplânsului profesor dela școala civilă de fete a „Asociațiunii“, Dr. Ioan Borgia. A participat la acest trist și dureros act un public foarte numeros. Au fost de față elevii dela școala civilă de fete, cu profesorii și profesorele lor, mai mulți domni asessori consistoriali, în frunte cu P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicar arhiepiscopesc, profesorii dela seminarul „Andreian“, în frunte cu P. C. Sa, Protosingelul Dr. Eusebiu R. Roșca, directorul seminarului, membrii comitetului central al „Asociațiunii“ și ai „seccțiunilor literare“, în frunte cu domnul Andreiu Bărcănu, președintele „Asociațiunii“, și multă altă inteligență, română și neromână, din loc și apropiere.

Actul înmormântării l-a săvârșit dl Dr. Vasile Bologa, directorul școlii civile de fete, asistat de domni presbiteri Ioan B. Boiu și Dr. A. Crăciunescu, și de diaconul ceremonial Dr. Vasile Stan. A cântat corul seminarial, condus de dl prof. T. Popoviciu.

După un scurt serviciu divin oficiat la casa mortului, siorul a fost pus pe carul mortuar, încreștat de coroane, și dus la biserica din suburbiul josefin, unde s'a cetit prohodul.

Pănegiricul l-a rostit dnul Dr. Vasile Bologa, directorul școlii civile de fete, scoțând la iveală însușirile frumoase ale decedatului, apoi a rostit domnul Andreiu Bărcănu, președintele „Asociațiunii“, o cuvântare frumoasă și pătrunzătoare.

La orele 3 și jumătate siorul a fost așezat în cripta familiară din cimitirul de lângă biserica suburbiului josefin, după ce membrii familiei, amicii și cunoscuții, între lacrimi au mai adresat un ultim adio celui ce l-a fost atât de drag și de scump în lumea aceasta.

Odihnească în pace!

Din protopresbiterate.

Sinodul protopop. în tractul Murăș-Oșorheiu.

Am luat parte și eu la sinodul protopopesco al tractului Murăș-Oșorheiu ținut la 30 Ianuarie v. c. Neplăcerile călătoriei mele de 37 km., făcute pe un timp de tot nefavorabil, au fost răsplătite cu o frumoasă și plăcută mulțămire sufletescă — prin cele ce am văzut, auzit și învățat. Acum 10 ani am participat, ca cleric, la cel dintâi sinod protopresbiteral, condus de actualul protopop — în calitate de administrator tractual — unde întâiași dată s'a făcut pomenire de zidirea unei case protopopești și astăzi sunt fericit a putea vedea vorba deatuncea dusă la îndeplinire. Am auzit vorbe de îndemnuri la muncă stăruitoare și armonie între păstori și păstoriți. Am învățat, că progres real numai prin activitate desinteresată se poate ajunge și dacă vom lucra și veghea ziua și noaptea, pentru-ă, zilele grele sunt“.

Intrunită preoțimea tractuală, — în număr cam defectuos — se face constituirea sinodului protopopesco pe noul period de 3 ani, ceea ce a decurs în armonie. După aceasta s'a ținut serviciul divin, după mântuirea cără și invocarea Duhului sf. și după alegerea de notar în persoana preot. A. Borda și alor 2 bărbăți verifiatori, a urmat raportul dlui protopop Stefan Rusu.

Acest raport, fiind alcătuit cu o exactitate pilduitoare, este oglinda adevărată a pășăginitului nostru tract în cei din urmă 10 ani.

Ochiul eger și deprins a privi totdeauna cu încredere în viitor, energia care nu se lasă învinsă la cea dintâia pedecă, îndemnul de a pune vorba de îmbărbătare totdeauna acolo unde descurajarea începea a-și căuta oulous în sufletele credincioșilor espuzi la multe încercări și chiar dispreț din partea conlocuitorilor — a făcut, ca și străcuțele noastre parohii să se trezească la o nouă viață.

Prin așezarea preșilor mai tineri în parohiile pornite spre povârnișul perzării se naște o emulație nobilă, ear omul de încredere al Excelenței Sale nu lipsește nici odată, nici cu faptul nici cu vorba de a sprijini nobilele îndemnuri ale elementelor dornice de o soartă mai bună.

Stăruința de fier și înțelepciunea protopopului a făcut numei, că cu toate că suntem — așa zicând cel mai sărac tract,

— mai toate școlile, cari le aveam înainte de legea aporizantă — să le vedem susținute și pe viitor. Br. la Molomfalău — unde de vro 20-30 ani nu este nici un fel de școală, — acum la îndemnul d-șle se reactivează școala confesională română.

Hărniciei șefului în primul rând și al preoților revine meritul, că în locul bisericilor modeste — zidite toate din bărne — astăzi, în multe comune, biserici de toată frumusețea vestesă că parohiile și-au pe preoții lor conștienți de chemarea lor, iar tractul pe șeful său destoinic și desinteresat, care chemarea sa bine și-o înțelege!

Di protopresbiter face o comparație între starea actuală a tractului și în cea de acum 10 ani și cu o modestie — care-i șede atât de frumos — a scos la iveală marea deosebire și frumoasa dezvoltare a tractului, în ultimul deceniu. Dă n'a cruțat nici ostereală, nici cheltuieli și nu înțelegă nici odată a se întrepuna la locurile competente în interesul parohiilor din tract.

Prin mijlocirea d-șle și din bunăvoința Preavenentului Corsistor Athidiceșan multe parohii sărace au fost ajutate, și cutez a spune, că — poate — în întreaga noastră Metropolie, ajutorul P. V. Corsistor Athidiceșan nu va fi fost jertfa mei bine primită „întru jertfelnicul cel mai pe sus de ceruri“, ca în obiditul nostru tract al M. Oșorheiului.

Prin răvnă și muncă stăruitoare bisericii nouă se ridică, școli moderne pentru răspândirea culturii și păstrarea limbii strămoșești se zidesc, averile bisericești se sporesc, armonia între superiori și preoți este deplină, — eată ce se constată din raport.

Cu multe cheltuieli și sacrificii — demne de laudă — s'a ridicat oasa tractuală protopopească, iar acum cu zel febril se lucră pentru acquirarea mijloacelor, pentru ca într'un centru atât de însemnat, cum este Oșorheiul, să se zidească și o biserică frumoasă, — fiind cea veche făcută din bărne și atât de deteriorată, încât azi-mâine va fi interzis serviciul D-zeșco în er.

În șirul discuțiilor s'a vorbit cu demnitate și despre catechizarea mai cu temei a elevilor gr-or. dela d-feritele școli, și mai cu seamă a învățăcelilor de meseriași, cari sunt respirați în acest oraș strein în număr foarte frumos, — dar lăsați fără instruire din religie. Un catihet anume rânduit ar avea lucru cu atâția elevi, câți cercetează școlile M. Oșorheiului.

Din munca de regenerare a diui protopop, nici societatea română, — care prin venirea alor două băni românești s'a sporit frumos, — nu se retrage, ci cu bucurie își dă tot concursul, pentru a ne putea desvolta pe toate terenurile și în acest oraș — unde, dela an. 1848, de când s'a fost înființat atât de frumos tinerimea română în frunte cu *Avram Iancu*, s'a rărut, că spiritul național și ori ce viață românească s'a alungat pentru totdeauna.

Prin vorbirea de mulțămire a diui protopop pentru armonioasa conlucrare a preoției și a tuturor cari și-a luat parte de muncă în regenerarea tractului nostru, și răspunsul de felicitare — de 10 ani de protopopie și bună conducere, a preotului Teodor Muice, ședința s'a terminat.

M.

NOUTĂȚI.

Ședințele „fundației Gozsdu“ s'au început luni, în Budapesta. Sunt presidate de Escelența Sa, Mitropolitul *Ioan Meșianu*, și iau parte la ele Preasfinții Domni Episcopi *Ioan* și *Miron*, apoi domnii P. Cosma, Nicolae Poyar, Avram Berlogia, Dr. Iosif Gall și George Szerb. În locul decedatului *Ioan cav. de Fuscariu*, pe care Escelența Sa l'a parentat în vorbirea de deschidere cu cuvinte foarte frumoase, a fost ales membru nou al reprezentanței fundației distinsul fruntaș *Dr. Ioan Mihai*, mare proprietar în Vinerea.

Dela Academia Română. Ședința publică d'n Vineria trecută s'a deosebit prin vizita făcută Academiei de cunoscutul scriitor și academician francez *Iean Richepin*. Atât membrii Academiei Române, cât și publicul din tribune au primit cu aplauze pe ilustrul oaspe. Președintele *Iacob Negreșcu* a rostit o cuvântare, dorind bună venire scriitorului francez în mijlocul Academiei și mulțămindu-i pentru interesul arătat instituțiilor și poporului român. *Iean Richepin* a răspuns în cuvinte călduroase pentru dragostea, cu care a fost întâmpinat. Au urmat apoi recomandările tuturor membrilor academicieni. Când oas-

pele a părăsit sala, au răsunat iarăși aplauzele unanime ale celor de față. Tot în această ședință a citit dl. D. A. *Sturdza* comunicarea sa despre însemnătatea europeană a realizării dorințelor rostite de Divanurile ad-hoc în 7 și 9 Octomvrie 1857. Spunea, că România n'a fost ajutată numai de marile state, ci ajutorul de competență și l-a dat ea însăși. A citit apoi câteva acte și documente, explicând felul cum s'a întemeiat partidul *uniunii* la Iași și arătând de nou marea însemnătate a Divanurilor ad-hoc.

Șeful statului major la Berlin. Ziarul berlinez *Norddeutsche Allg. Zeitung* scrie, că în zilele acestea va sosi la Berlin generalul *Schemua*, noul șef al statului major din armata austro-ungară, pentru a asista la exerciții militare germane. Viz ta generalului *Schemua* la Berlin răspunde unui vechi obicei, ce există între șefii militari ai celor două imperii aliate.

Parastas. Daminec, în 4 Martie v. 1912 la orele 10 și jum. s. m. se va celebra în biserica Sf. Nicolae din Brașov (Schei) al XI-lea parastas anual pentru odihna de vaci a fericitilor răposăți, în a căror amintire s'au făcut donațiuni la masa studenților români din Brașov, în timpul de când ea există.

Loc de cură climaterică. O societate cooperativă s'a înființat în capitala română cu scop de a face din *Predeal* un loc plăcut de vilegiatură. Se vor clădi: un hotel, teatru, baie, sală de lectură și alte așezăminte sanitare și de distracție. Capitalul social este 200.000 lei, și se poate mări până la un milion.

Intrevedere între suverani. Părechea imperială a Rusiei, în călătoria sa la *Fredriberg*, va trece prin Austria. Țarul rușilor, cu această ocazie, se va întâlni cu monarhul nostru.

Un arc de triumf roman. Revista italiană *Cultura Moderna* a publicat un articol despre arcul de triumf, ridicat în Tripoli de împăratul filosof *Marou Aurel* (161—180). Autorul articolului, generalul *Perruchetti*, scrie că acest monument roman, pe lângă toate nenorocirile prin care a trecut, a rămas păstrat, ca să amintească posterității de războaiele lungi romane, terminate cu înfrângerea barbarilor din Africa. O tradiție arabă zice, că în ziua când europenii vor restaura vechiul monument roman, va apune puterea turcească.

Clădirea canalului de Panama. Colonelul *Goethals*, constructorul canalului de Panama, a venit la Berlin și a declarat, că acest canal va fi dat circulațiunii în toamna anului viitor 1913.

Medalie comemorativă. În amintirea marelui cutremur de pământ, întâmplat în iarna anului 1908 în Sicilia și Calabria, regele *Victor Emanuel III.* a dispus bătărea unei medalii de argint pentru a distinge persoanele, care au contribuit la acțiunea de ajutorare a celor nenorosiți. Medalia poartă pe o parte chipul regelui, iar pe cealaltă se citește inscripția următoare: *Medaglia Comemorativa, Terremoto Calabro-Siculo, 28 Dicembre 1908.*

Eroii văzduhului. Aviatorul *Salmet* a sburat cu un monoplan *B'eriott* din London la Paris și înapoi. Călea dintre cele două capitale a făcut o în timp de trei ceasuri.

Pentru muncitori. Camera franceză discută proiectul de lege, prin care munca de zi a lucrătorilor are să dureze cel mult zece ceasuri în toate stabilimentele industriale și comerciale ale țării.

Accident. Din Hșteg se scrie, că la gara de acolo au fost călători de tren doi țărani. Căzul se cercetează.

Bulevardul Eduard. În curând va fi terminat la Paris bulevardul la care se lucrează de doi ani, și care va purta numele fostului rege englez *Eduard al VII-lea*. Bulevardul va fi cea mai imponentă construcțiune a Parisului de astăzi.

Nou metal. Din Columbia britică se anunță, că într'un teritoriu bogat în platină s'a găsit un nou fel de metal, care ar fi să ocupe locul între aur și argint. Descoperitorul său este *French*, care a dat noului metal numea de *canadiu*. *Canadiul* este un corp simplu, lucitor, nu se ruginește, se topește la un grad cevaș mai mic decât aurul și argintul și este mai moale decât platina. Compozițiile chimice, care înegresc argintul, n'au nici o înrăuire asupra *canadiului*.

Mulțămire. Marele mecenat *Vasile de Stroescu* a donat bisericii recte școlii noastre rom. gr. or. din *Illa-murășană* suma de 1000 cor. Pentru această faptă meritorie în numele acestei parohii îi adăcem și pe această oale mulțămire, dorindu-i dela bunul Dumnezeu mulți ani fericiți. *Illa-murășană*, la 11 Martie 1912 n. În numele parohiei: *Zavedei Murășanu*, protopop. Dr. *Stefan Chirilovicu*, ep.-cassar.

Chinematograf și teatru. Venitele teatrelor germane au scăzut în mod considerabil, de când cinematografele resar cu diupereile după ploaie. Autoritățile competente se ocupă cu întrebarea, cum s'ar putea apăra teatrul împotriva concurenței chinematografelor? E vorba, ca aceste din urmă să fie admise sub aceleași condițiuni, ca și teatrele de varietăți; iar numărul lor în ori ce oas să fie restrâns.

Balonul în război. Se vestește din Roma, că în Tripoli s'au făcut acum încercări cu două baloane dirigeabile, trimise pe câmpul de război. Locuitorii priveau de pe coperișele caselor, cum se ridică în văzduh baloanele, care în curând au dispărut cu totul din vedere. Peste două ceasuri aparatele s'au întors în oraș. Soldații, cari s'au dat jos din balon, au spus că încercarea de recunoaștere a izbutit deplin. Au descoperit îndată tabăra arabilor în apropierea unei oaze, cu șanțurile construite în formă de potcoavă. Arabii s'au înspăimântat, când au zărit baloanele; iar când au căzut în mijlocul lor două bombe, care au explodat, toată soldătimea arabă s'a refugiat în desișurile oazei. Se afirmă că balonul dirigeabil, din punct de vedere al războiului, este superior aeroplanului; deoarece observările se pot face cu mult mai ușor din balon, bombele se aruncă cu mai mare siguranță, echilibrul aparatului este mai statornic și mașina poate pluti timp mai îndelungat d'asupra taberei dușmane.

Mulțămire. Marele binefăcător al neamului românesc de *Vasile Stroescu*, a binevoit a dăruii parohiei *Oarda de jos* (tr. prot. *Alba Iulia*), pentru trebuințele bisericești 200 cor. și pentru școală 300 cor., total suma de 500 coroane. În numele parohienilor mei exprim ilustrului binefăcător și pe calea aceasta profunde mulțămiri. *Ioan Handa* paroh.

Al 194-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“ a plătit ajutorul statutar după răposatul membru *Coman Cioran*, fost măcelar. Acesta este al 194-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Coroane eterne. *Constanța P. Barcianu*, în loc de cunună peritoare pe coșciugul neuitatului său nepot *Dr. Ioan Borcia* profesor, dăruiește cor. 10 la fondul *Dr. D. P. Barcianu* pentru ajutorarea călfelor (sodahilor) fără lucru, al Reuniunii meseriașilor sibieni.

Dr. Ioan Borcia și meseriașii. Cam mult regretatul profesor *Dr. Ioan Borcia* s'a numărat între scriji sprijinitori ai clasei noastre de mijloc, și cum prin conferențele sale a contribuit la luminarea meseriașului nostru, „Reuniunea sodahilor români din Sibiu“, întru eternizarea memoriei lui, pune temei cu cor 10 la „*Legatul Dr. Ioan Borcia*“ al fondului Episcopului *Nicole Popea* pentru masa învățăcelilor și cu scop de a ajuta copiii scăpătați din Săliște, aplicați la meserii. La legat au mai dăruit: familia *Tordășianu* cor. 5; *Dr. Vasile Stan*, prof. sem. *Ioan Chiroa*, notar, (Săliște), *Aurel Decel*, notar, (Garașăului), *Ioan Iliu*, notar, (Orlat), și *Ioan Mihai*, paroh (Laz) câte 1 cor.

La fondul de 20 bani, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare al Reuniunii meseriașilor români sibieni, au mai dăruit: *Ioan Halalei*, notar (Săsciori), 50 bani, *Valeria Miles*, notar (Tilișca), soția sa *Ana n. Borcia* și copiii lor *Lucia*, *Valeriu*, *Feliciuși Liviu*, 1 cor., *Ioan Hanzu*, paroh (Cacova), soția sa *Maria n. Balteș*, 50 bani, *Basiliu Necșu*, paroh (Apoldul super.), soția sa *Ana* și copiii lor *Vasile*, *Geo ge*, *Asinefta*, *Paraschiva* și *Marta*, 1 cor., *Ioan Neagoe*, paroh (Stremț), 50 bani; *Nicolae Drăgan*, notar (Bangard), soția sa *Valeria n. Maniu* 1 cor. 25 bani, *Nicolae Vlad*, paroh (Șlimber), 50 bani și *Vic. Tordășianu*, prez. 10 bani.

Bioscopul Apollo din piața *Hermann* are tot la două zile program nou, variat și interesant. Reprezentații se dau la orele 6 și 8 seara, în zilele de lucru; iar în Duminică și sărbători la 3, 4½, 6 și 8. În fiecare zi cântă la reprezentație muzica militară.

Cărți și reviste.

Moarta înamorată, și alte patru romane: O noaptea a *Cleopatrei*, O nphala. Cățelușul marchizei și Cuibul de priveghetori ale marelui prozator și poet *Théophile Gautier*, traduse în românește de d. bacul novelist *Caton Theodorici*, compun numărul dublu 743—744 din „Biblioteca pentru toți“. Volumașul, care deși dublu, se vinde numai cu 60 bani, se găsește la librăria editoare *Leon Alcaley*, în București, dar se poate comanda și prin librăria arhidiecezeană din Sibiu.

Revista Teologică nr. 3 din 1 Februarie 1912 cuprinde: Un congres biblic românesc, de *Dr. N. Bălan*. Ioan cav. de Puscariu, de *Verax*. *Pavel și Ioan* ca îndrumători ai păstorilor de suflete, de *A. Popovici*. Cum să postim, predică de *I. Popa*. Cronioș. Tipicul cultului religios. — Redactor: *Dr. Nicolae Bălan*, prof. sem. Red. și adm.: Sibiu, strada *Reissenfels* 11. Abonamentul: 10 cor. pe an.

Din „Biblioteca Școlărilor“ au apărut până acum 4 broșurele: 1 *Legende*, de *S. F. Marian*. 2 *Cenușotca*, poveste, de *I. T. Mera*. 3 *Balade Populare*, de *V. A. Alexandri*. 4 *Din lumea păsărilor*. *Legende*, de *S. F. Marian*. Prețul 6 fileri. (Broșura 2-12 fileri). Conțin toate lectură ușoară, plăcută și pot fi cettite cu mult folos de tinerimea școlară. D.

„**Luceafărul**“ revistă literară, artistică și politică nr. 9, 1912, a apărut cu următorul cuprins bogat și variat: *Octavian Goga*: Eu știu un basm (poezie). *Dr. Onisifor Ghibu*: Școala românească din Ungaria în anul 1911. *I. Irim-Cândește*: *Moș Udriște*. *Maria Cuntău*, *Căntece* (poezie). *I. Agârbicescu*: *Povestea unei vieți* (roman). *Dări de seamă*: *Dr. Pavel Roșca*, *Elemente de metafizică*. *Cronici*: *M. Străjan*: *Despre spiritism*. *Const. Prodan*: *Expoziția pictorului Mütznier*. *Insemnări*: *Expoziția Doamnei Cosme*. *Cultura românească în Maramurăș*. *Ilustrațiuni*: *N. Grigorescu*: *Pe valea Siretului*.

Din public.†)

O Lămurire.

On. Redacțiune! În numărul din săptămâna trecută al ziarului „*Libertatea*“ din Orăștie s'a vătănat persoana subscrisului. Dați-mi voe ca asupra scrisorii răutăcioase să mi fac unele observări în prețitul d-voastre ziar. E drept, că la petrecerea Ungurilor de aici am luat parte, cu soția mea împreună. Dar nu m'am prezentat din cauză că aș fi avut mare dorință să mi petrec, ci m'am prezentat din cauză, că am avut binele obștesc în vedere. După ce unii din compatrioții noștri, împreună cu învățătorul dela școala de stat, înău au luat parte la petrecerea noastră românească, ținută a II-a zi de Crăciun în sala școlii de stat; după ce însuși învățătorul de aici ne-a stat în ajutor de am căpătat sala școlii de stat pentru scopul sus amintit, și după ce am fost special invitat, am ținut de lucru cuvințios a mă prezenta la petrecerea lor. Am stat însă numai până s'a terminat programul, iar când s'a început jocul, m'am depărtat, pe la 10 ore. Acesta e adevărul. Ear cuprinsul scrisorii din „*Libertatea*“ îl declar de calumnie răutăcioasă, pentru care autorul va răspunde în fața forului judecătoresc. Mulțămindu-vă înainte de bunăvoință, rămân cu stimă: *Coroisămărtin*, la 11 Martie 1912. *Traian Popa*, preot ort. rom.

Declarație.

Subscriși, cettind în prețuita foaie „*Telegraful Român*“ Nr. 19 cu datul 18 Februarie (3 Martie) 1912 la rubrica „*Noutăți*“ știrea, că însoțirea de credit s'stem *Raiffeisen* din *Vingard com. Alba inf.* s'ar fi înființat și la stăruința parohului *Pompiliu Predovicu*, declarăm că ea nu coresponde adevărului. Durere, dar așa este. Pentru că susnumitul paroh nu numai că n'a stăruit la înființarea acestei însoțiri, ci a lucrat chiar în defavorul ei, pentru nimicroirea ei. Dl paroh *Pompiliu Predovicu* nici nu este membru al acestei însoțiri. Aceasta însoțire s'stem *Raiffeisen* s'a alcătuit cu sprijinul Dlui secretar al Reuniunii române agricole sibieni, a Dlui *Vic. Tordășianu*, de către membrul: *Ilie Mihai* inv. și de cei subscriși. Deocamdată acestea pentru clarificarea chestiunii și adevărului. *Vingard* în 26 Februarie (10 Martie) 1912 *Nicolae Cîngudean v.-pres.* *Vasile Răduța cassar*. *Iacob Jinaru*, *Ioan Bozdog I. Ilie*, *Alexandru Găinar*, membri în direcțiune. *George Bozdog* pres. com. de supraveghiere.

†) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 727/1912

(61) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a **Rapoltul mare**, în protopopiatul Geoagiuului prin această se publică concurs cu termen de 30 zile, pe lângă emolumentele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a dotației preoțești.

Cererele de concurs ajustate conform normelor în vigoare (se admit numai clerici absolvenți cu 8 clase gimnaziale) să se înainteze subscrisului în termenul deschis; iar concurenții să se prezinte în comună, pe lângă restricțiile regulamentare, pentru a cânta, cu-vânta, eventual a celebra, și a se face cunoscuți poporului.

Geoagiu, 11/24 Decembrie 1911.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial:

Ioan Popovici
protopop.

Ad. Nr. pp. 189/1912.

(66) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna **Lona sâsască** cu filia **Stolna** din acest tract protopresbiterial, prin acesta se scrie concurs cu termen 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele arătate în foaia B. pentru întregirea dotației dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post, au a-și așterne suplica de concurs subsemnatului în termenul sus indicat, și a se prezenta la biserică în vreo zi de Duminică sau sărbătoare spre a fi cunoscuți din partea poporului.

Cluj, 18 Februarie 1912.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tulin Roșescu
protopresbiter.

Nr. 134/1912.

(65) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh de clasa a III-a **Galomfalău-mare** cu filiile: **Andraș falău unguresc**, **Betlenfalău**, **Bitfalău**, **Galomfalău-mic**, **Odorheiul săcuesc** și **Bugonfalău** din protopresbiteratul tractului Sighișoara în conformitate cu ord. n. Preavenatului consistoriu arhiepiscop. din 14 Februarie a. c. Nr. 1560 Bis. să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursul împreună cu documentele prescise de normele în vigoare și eventual și cu alte documente recomandatoare sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, iar concurenții cu prealabila încunoștințare la acest oficiu se pot prezenta până 8 zile înainte de alegerea înaintea alegătorilor în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta făcând cunoștință cu poporul.

Sighișoara, 20 Februarie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Sighișoara. În conțelegere cu comitetul parohial consentent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 46/1912.

(59) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc vacant dela școala noastră confesională din **Criș** protopresbiteratul Sighișoarei, pe baza ordinului Prea ven. Consistoriu arhiepiscop. an. din 3 Februarie a. c. Nr. 1098 Școl. — 1912 se scrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salariul este: 1000 cor. și anume 166 cor. din darea de cult, iar restul și cvinvenalele dela stat pe baza documentelor celui ales. Cărtir și grădina în natură, precum și 2 stânjini lemne de foc.

Învățătorul ales este obligat a instrui pe elevi și a cânta cu ei răspunsurile liturgice, iar la trebuință e obligat a cânta și în strană utrenia și vecernia în Duminică și sărbători.

Se vor preferi concurenții cu aptitudini muzicale.

Concursul instruit cu documentele prescise să se înainteze Preaon. oficiu protopresbiterial în Sighișoara în termenul indicat. Petenții să se prezente înainte de alegere și în comună, pentru a cânta și a face cunoștință și cu poporul.

Criș, 14 Februarie 1912.

Toma Bârsan prez. **Ioan Ricu** notar. **Niculae Suciu**, **Eftin Berezi**, **Teodor Muntean**, **Ioan Suciu**, **Ioan Biriz**, **George Pulca**, **Teodor Suciu**, **Ioan Berescu**.

Nr. 132/1912 protopresb.

Văzut: **Dimitrie Moldovan**
protopop.

Publicare de licitațiune minuendă.

Pe baza planului de edificare și a preliminarului de spese în suma de 5596 cor. 71 fil., din care se subtrage materialul brut cel dă comuna bisericească socotit în 1320 cor. și mobilierul din școală socotit în 324 cor. — aprobate de Măritul Consistor Arhiepiscop. sub Nrul 9073/1906 Epitrop., să publică prin această licitație cu oferte închise pentru darea în întreprindere a zidirii școlii gr. ort. conștătătoare din o sală de învățământ și 2 odăi mai mici ca antecameră și cancelarie și apartinentele ei din **Ilimbav**, cercul **Nocrich** (Uj-egyház), protopresbiteratul **Agnitei**.

Cei ce vor să ia această lucrare în întreprindere au a-și trimite oferta lor până în 30 Martie st. n. a. c. oficiului parohial gr. ort. din **Ilimbav** poșta ultimă **Mărpoș**, împreună cu vadiu de 10%. În loc de bani numărari pot să fie și hârtii de valoare libel de depunere acceptate de valabile ori o declarație, că de câte ori va avea să primească ratele de plată, pe jumătate să învoiește a i să reținea ca cauciune până la terminarea lucrării.

Planul și preliminarul de spese, precum și condițiunile se pot vedea la oficiul parohial gr. ort. Ofertele au să conțină declarația, că oferentul cunoaște condițiunile de licitare și că se supune necondiționat acelor.

Comitetul își rezervă dreptul, de a angaja pe acel întreprinzător dintre reflectanți, în care va avea mai mare încredere.

Reflectanții nu au dreptul de a pretinde nici un fel de spese dela comitet pentru așternerea ofertei lor sau pentru câștigarea informațiunilor mai de aproape la fața locului.

Oficiul parohial gr. ort.

Ioan Alexandru
paroh.

(62) 3—3

Aviz.**Să sprijinim arta română.**

Aduc la cunoștință on public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea **Agârbiciu**, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: **Iconostase**, orice **icoane** și **mărimi**, **cruci**, **prapori**, **hramuri** pentru **școli**, **praznicare**, ori **ce renoiri** — tot felul de **aurituri** până la cel mai fin aur veritabil, cu **prețurile** ele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,
pictor bisericesc.
(Agârbiciu—Sz. Egerbegy).

(46) 4—

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga lănturile, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenpferd** din **Lapte de Crin**, marca cal pe băț de **Bergmann și Co.**, **Tetschen a/Elbe**. Bucata cu 80 fil. se află în farmacia, drogerii, parfumerii și în alte prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și **Crema de Crin** a lui **Bergmann „Maiera”** pentru susținerea fragedă și albă a mâinilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 2—40

Mâncări de Post!!!

La băcănia N. ONIȚIU, Sibiu.

Ofer onoratului public român din loc și jur cele mai alese mâncări pentru postul sfințelor Paști:

Pești marinați în diferite gusturi, **heringi baltici** și **marinați**, **ruși (muscani)** și **anguilă marinată**, **icre roșii** excelente de **Odessa**, **icre negre**, **sardine sardene**, **păstravi de mare**, **masline mărunte** și **mari**, **halva** și **rahat** de **Constantinopol**, **unt de lemn francez** și **oleu de in curat**, **țuică veritabilă**, **rum de Jamaica** în 8 calități, **ceaiu rusesc** de **Popoff** în 15 calități, **prăjituri** pentru **ceaiu**, **unsoare de nucă (Cocos)**, precum și alți articoli de branșa coloniilor și de ale băcăniei în sortiment bogat.

Toate apele minerale cunoscute, în special „**Apa de Căciulata**”, precum și **apa „Hebe”** de **Sângeorgiu** român toate în calitate excelentă și proaspete cu **prețuri moderate**.

(45) 3—

Se cauă un ticar cu cunoștințe comerciale pentru biroul unei fabrici ca

Correspondent

pentru limba maghiară și română, care să aibă și scrisoare caligrafică și recomandări bune.

Ofertele au a se adresa sub condițiune stabilă la administrația acestei foi.
(68) 2—3

4 Veri de Basna

cu certificat, de 11 și 12 luni bătrâni sunt de vânzare la domnul

Nicolae Câmpean

(57) 2—2 în Mohu (Szeben m.)

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (**Bösendorfer**, **Ehrbar**, **Petrof**, **Stingl** etc.) cu prețuri de 600—2000 cor. **Armonii de școală** dela 200 cor. în sus.

Cu distinsă stimă: **T. Popovici**,
profesor de muzică.

(411) 14—

Sibiu, strada Cîsnădiei Nrul 7.

(Vis-à-vis de hotelul Împăratul roman.)

Ingrijiți-vă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă este a se înscrie de membru la

„Asociația Esechiană de ajutoare reciprocă”.

La această asociație poate să se facă membru oricare persoană dela etatea de 21—80 ani. Pe lângă o taxă lunară de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de membrie i-se solvește moștenitorului un ajutor de 2000 cor., iar devenind membrul după cel puțin 3 ani de membrie, prin oarecare nenorocire neputincios de muncă, i-se solvește până când trăiește o rentă lunară de 50 cor. Dacă un membru trăiește 30 de ani dela înscriere, poate ridica în bani gata 2000 cor., însă dispunând membrul că suma de 2000 cor. după moartea lui să o primească moștenitorii, i-se solvește membrului pânăce trăiește o rentă lunară de 50 cor. Peste 1400 coroane taxe pentru cazuri de moarte membrul nu e obligat a solvi. Membrii dela etatea de 60—80 ani cel mult 1600 cor. Acești membri fusă n'au drept la rente.

După 3 ani de membrie toate plățile se pot sistă rămânând membrul asigurat pe o sumă mai mică. Se pot semna 1—2 cote (2000—4000 cor.) Atestat medical nu se recere.

Pe lângă solviri lunare moderate și taxe de mărișuri, poate fiecare a și asigura fetele, dacă acestea n'au trecut etatea de 21 ani. Se pot semna 1—2 cote (2000—4000 cor.) Dacă o fată după 3 ani de membrie rămâne orfană, faceată solvirea taxelor, iar la măriș, fata primește suma asigurată, ori dacă nu se mărită, la împlinirea etății de 24 de ani. Fetele mici plătesc taxe foarte mici, așa că se pot înscrie chiar îndată după naștere.

Răposând o fată după 3 ani de membrie, solvim erezilor suma asigurată. Licidările se fac strict în sensul statutelor. Societatea oferează fiecărui cea mai mare garanță: cote semnate până la 15.000,000 cor. și 215,000 cor. fond de garanță. Prospecte și blanchete trimitem gratuit. Aplicăm secretari în toate orașele și bărbați de încredere în toate comunele.

Asociația Esechiană de ajutorare reciprocă.

Direcțiunea pentru Ungaria:

(474) 5—

Timișoara (Temesvár, Hunyadi-uteza 4 szám).

Români! Replantați viile cu altoi dela firmă română!

„Mugurul”

însoțire economică, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vármegye.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

Insoțirea economică**„Mugurul”**

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

(435)

Material disponibil în altoi peste

26—

trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!**La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!**

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoi!